

Kaip lietuviai komentuoja straipsnius tautine tematika? Išvalgos iš interneto komentarų

Gunnar Madsen

KOPENHAGOS UNIVERSITETO HUMANITARINIŲ MOKSLŲ FAKULTETO MAGISTRANTAS, 2002/2003 M. M. STUDIJAVĖS VDU VIEŠOSIOS KOMUNIKACIJOS KATEDROJE

SANTRAUKA. Analizuodamas interneto portalo komentarus, autorius siekia pažvelgti į nematomą visuomenės diskursą. Po politikos ir krepšinio komentarų skaičiumi išsiskiria etninė tematika. Šiame straipsnyje autorius apibendrina 2005 m. kovo mėn. DELFI portale pasirodžiusių komentarų išsamią analizę. Nors straipsnių etninė tematika konkrečios temos ir atitinkamai komentarų diskusijų turinys šiek tiek keitėsi, tačiau jose atpažįstamos tos pačios kategorijos, tie patys stereotipai, kuriuos galima aptikti nagrinėjant viso praėjusio pusmečio interneto diskusijas. Remdamasis prielaida, jog komentaro autorius transliuoja socialinėje aplinkoje egzistuojančias idėjas, taip jas plėtodamas, apžvelgęs straipsnių apie žydus, čigonus ir santykių su Rusija tema komentarus, autorius teigia, kad idėjų, kiek jos susijusios su etnine tematika, nėra daug, tiksliau stebina idėjų skurdas, seni stereotipai ir nepastebimas socialinis angažuotumas. Straipsnio pabaigoje pateikiamos rekomendacinės gairės dėl etninio nepakantumo prevencijos plėtros internete Lietuvoje.

Pagrindiniai žodžiai: INTERNETAS, KOMENTARAI, ETNINĖS GRUPĖS, PREVENCIJA.

Išvalgos iš interneto komentarų

Daugelyje Lietuvos interneto portalų, taip pat ir laikraščių tinklalapių, lankytojai gali komentuoti publikacijas, kas, tiesą sakant, nėra labai įprastas dalykas Vakarų Europos šalyse. Didžiausio naujienų portalo DELFI apklausos duomenimis, maždaug 30 proc. skaitytojų dažnai rašo komentarus. Tad komentarai yra gausi ir įdomi medžiaga, kurią tiriant galima pažvelgti į tą visuomenės diskursą, kuris ne visada aiškiai matomas stebint savikontrolės mechanizmus turinčią žiniasklaidą.

Gausiausiai komentuojami politika ir krepšinis daugmaž atitinka transliacijų gausą ir su šiomis sritimis susijusią informaciją stebinčios auditorijos mastą. O štai dar viena populiarūs komentarų sritis – etninė tematika – yra ypatinga, stebinanti tuo, jog gana retą žiniasklaidoje etninių santykių temą lydi palyginti didelis komentarų kiekis, ir komentatoriai savo poziciją mėgsta tiesmukai išaiškinti internete. L. Diliūnaitė DELFI skelbtame straipsnyje yra teigusi, kad lietuviškiems komentarams internete būdingi nepakantumo simptomai – stigmatizavimas, išskyrimas, iracionali neapykanta. Atlikę 2005 m. kovo mėn. komentarų tyrimą pažvelgėme iš arčiau, kokią vietą jie užima elektroniniame diskurse.

2005 m. kovas pasirodė įdomus laikotarpis „etninių“ komentarų turinio analizei: keli mėnesiai tęsėsi diskusija dėl Prezidento vizito į Maskvą ir santykių su Rusija; Prezidentas lankėsi Izraelyje, ir iškilo turto gražinimo žydų bendruomenėms bei pilietybės litvakams suteikimo klausimai; kovo pabaigoje apsilankę Europos Komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija ekspertai gilinasi į Lietuvos romų padėtį. Be to, Socialinių tyrimų instituto Etninių tyrimų centras inicijavo diskusijas Tarptautinės rasinės diskriminacijos panaikinimo dienos proga bei surinko žiniasklaidos pranešimus etnine tematika. Kovo mėnesį Lietuvos žiniasklaidoje buvo pateikta beveik 100 publikacijų, vienaip ar kitaip susijusių su etniniais santykiais.

Ankstesnio monitoringo patirtis parodė, kad žydai, čigonai ir santykiai su Rusija yra temos, sulaukiančios gausių komentarų. Tikėtina, kad jau vien šių žodžių vartojimas antraštėse pritraukia skaitytojus, taip pat ir komentatorius. Pasirinkus gausiausiai komentuotus DELFI kovo mėnesio rašinius buvo galima tikėtis, kad jų komentaruose bus galima aptikti didžiausių nuomonių įvairovę ir pamatyti vyraujančius argumentus.

Nors straipsnių etnine tematika konkrečios temos ir atitinkamai komentarų diskusijų turinys šiek tiek keitėsi, tačiau jose atpažįstamos tos pačios kategorijos, tie patys stereotipai, kuriuos galima aptikti nagrinėjant viso praėjusio pusmečio interneto diskusijas. Kita vertus, priešingai interneto skeptikų nuomonei, išties pasireiškia ir tokie komentatoriai, kurie nuoširdžiai stoja niekinamų mažumų pusėn ir pasisako prieš šovinistus.

Kovą komentarai žydų tema sukosi apie dvi temas: Prezidento vizitą Izraelyje ir žydų bendruomenėms gražintino turto sąrašą (tipiški ir gausiausiai komentuoti DELFI straipsniai: „V.Adamkus pritaria pilietybės suteikimui litvakams“, DELFI, 2005 03 15, 10:25; „Žydų turto sąrašė – prabangūs pastatai“, DELFI, 2005 03 15, 09:04). Beveik pusė neigiamų komentarų rutuliojo seną klišę – esą žydai godūs, trokšta tik turtų ir pinigų, siekia užvaldyti Lietuvą ir pasaulį. Diskusijose buvo svarstoma ir apie kitus suinteresuotumo pilietybe motyvus (ES), taip pat šmėkštelėdavo ir atviros neapykantos šešėliai, giriantys nacių. Pastebėta, kad ir straipsniuose, nesusijusiuose su žydais, siekiant diskredituoti autorių, jis kartais išvadinamas žydu (ar gėjumi). Tačiau maždaug penktadalis komentarų apie žydus atsiliepia teigiamai arba juos gina. Teigiami komentarai dažniausiai išreiškia paramą pilietybės litvakams suteikimui. Pastebėtina, kad nemažą diskusijų dalį sudaro aiškinimasis, kas ir koku pagrindu gali teikti pilietybę, svarstoma apie dvigubą pilietybę. Įdomu, kad stojantys žydų pusėn komentatoriai kartais remiasi tais pačiais ar panašiais stereotipais kaip ir „nekenčėjai“: dažniausiai lietuviai palyginami su žydais ir prieinama prie išvados, kad lietuviai tokie patys ar dar blogesni. Raginant gražinti žydams turtą kažkodėl manoma, kad žydai savaime yra ypatingai verslūs ir prižiūrės tą turtą geriau negu lietuviai.

Čigonų tema aikštėn iškilo tik mėnesio pabaigoje (žr. Aleknaitė K. (2005) „Romų padėtis Lietuvoje prastėja, jų pusėn stoja teisininkai“, DELFI, 2005 03 31). Čigonų paveikslas stebėtinai vientisas ir nuoseklus: jau įprasti stereotipai apie vogimą ir narkotikų prekybą sudaro didžiąją komentarų dalį. Panašu, kad įsitvirtina nuomonė, jog čigonai turi kažkokią ypatingą prigimtį, kurios neįmanoma pakeisti, todėl kraštutinės priemonės jų atžvilgiu esą pateisinamos. Svarstant čigonų temą nemanoma, kad patys romai nori surengti kažkokį sąmokslą ir siekia naudoti (kaip manoma apie žydus); dažniau ieškoma, kas siekia pasinaudoti romų korta. Šiuo atveju „ižvelgiama“, kad romus užtariantys teisininkai daro savo verslą, kiek anksčiau nemažai būdavo svarstoma apie politiką, pvz., Vilniaus mero, manipuliacijas siekiant pagerinti savo įvaizdį. Kitaip nei žydų ar kitų temų atveju, menką dalį sudaro siekiantys ginti ar paaiškinti romų problemas komentarai. Tikėtina, kad tam įtakos turi ir bendras žiniasklaidos fonas, kuriame romų problemos beveik neanalizuotos, nenagrinėtos iš pačių romų perspektyvos. Stebint Lietuvos diskusijas apie romus iš šalies, krinta į akis, kad daugelis pabrėžia čigonų gyvenimą kaip socialinę problemą, tačiau ir interneto portaluose, ir kitoje žiniasklaidoje čigonų tema iki šiol daugiausia pakliūva į „nusikaltimų ir nelaimių“ skiltį, o ne į socialinės politikos, skurdo ir nedarbo bei realių integracijos priemonių svarstymą.

Gausiausiai komentuota Lietuvos–Rusijos santykių tema kovo mėnesį buvo prieš tai įsisiūbavusios diskusijos dėl Prezidento vizito į Maskvą tęsinys. Stebėjau, ar šiuose debatuose esama antirusiškų nuostatų (žr. „V.Uspaskichas į Rusiją vežasi rusų kalbos vertėją“, DELFI, 2005 03 16; „B.Cepovui Lietuva – skandalistų sambūris“, DELFI, 2005 03 24). Nors komentaruose persipina įvairios temos, tačiau aiškaus rusų poveiklo, tokio, koks matomas žydų ar čigonų atveju, nėra. Lygiai taip pat sunkiau suskirstyti komentarus į „palankius“ ir „priešiškus“. Aiški konfrontacija su Rusijos valstybe, įvairiai interpretuojama jos pozicija, Putino valdymas, tačiau tiesiogiai apie Lietuvos rusus nekalbama. Vis dėlto pastebėtina, kad komentuojant ūkio ministro V. Uspaskicho žingsnius, ne tiek analizuojami jo veiklos trūkumai, kiek jam prikišama jo tautybė ar dėl kilmės priskiriamas lojalumas ne Lietuvai, o Rusijai („Ir vėl Uspaskichas dulkina LR savo rusiškom nesąmonėm, gali pas tą savo mat rusija ir pasilikti“ komentaras DELFI, 2005 03 16 17:36). Apibendrinant galima pasakyti, kad egzistuoja tvirtas ir neigiamas žydų bei čigonų įvaizdis, o rusų (kaip vienos Lietuvos mažumų) stereotipas nėra aiškus. Lietuvos rusai greičiau yra nepastebimieji, Lietuvoje nematomi, nebent užima išskirtinę poziciją kaip V.Uspaskichas. Tuo tarpu žydai matomi net ten, kur jų nėra, negausiai senyvo amžiaus žmonių bendruomenei priskiriant ypatingas galias ir ryšius.

Kartais manoma, kad interneto komentarus rašo tik nedidelė dalis žmonių, kurių nuomonė neatspindi visuomenės nuotaikų. Be to, ypatingu veiksniu

laikomas anonimiškumas, suteikiantis galimybę pristatyti neįpareigojančią poziciją, ne savo nuomonę arba kelias nuomones. Tačiau naujausiuose interneto tyrimuose pastebima, kad kalbinė raiška internete – visuomenės diskurso dalis, ir nėra taip svarbu, ar jie anonimiški, ar ne. Be to, identiteto kompiuterinėje komunikacijoje tyrinėtojai teigia, kad vis dėlto žmonės linksta susidaryti pastovias tapatybes. Komentaruose išsakomų pagrindinių nuomonių ir stereotipų visuma yra baigtinė, todėl vyraujantys komentarai yra geras šaltinis norint susivokti, kaip visuomenė mąsto. Nesvarbu, ar komentaro autorius rašo nuoširdžiai, ar apsimeta, jis pateikia socialinėje aplinkoje egzistuojančias idėjas, taip jas plėtodamas. Apžvelgus komentarus matyti, kad tų idėjų, kiek jos susijusios su etnine tematika, nėra daug. O turint omenyje, kad beveik pusę interneto vartotojų Lietuvoje sudaro 15–24 m. jaunimas, šiek tiek stebina idėjų skurdas, seni stereotipai ir nepastebimas socialinis angažuotumas.

Interneto reguliavimo dilemos ir rekomendacijos prevencijai internete

Tačiau visgi verta apsvarstyti pagrindinius klausimus, į kuriuos reikia atsižvelgti norint plėtoti etninio nepakantumo ir ksenofobijos prevenciją.

Dauguma interneto reguliavimo problemų kyla iš jo pamatinių savybių: internetas nėra vientisas darinys ir neturi aiškios geografinės padėties. Tuo jis skiriasi nuo kitų žiniasklaidos priemonių arba informacijos perdavimo būdų, tokių kaip laišakai, laikraščiai, radijas ar televizija. Internetas pasižymi visų išvardytų žiniasklaidos priemonių savybėmis. Realiame pasaulyje laiškas paprastai traktuojamas kaip privačiai erdvei priklausantis reiškinys, o, pavyzdžiui, laikraščiai priklauso viešajai erdvei. Privačios ir viešosios informacijos sutapimas internete yra iššūkis – nėra paprasta suderinti viešosios erdvės reguliavimo taisykles taip, kad jos nepažeistų žodžio laisvės ir privačios žmogaus erdvės.

Atsižvelgiant į Europos šalių patirtį bei interneto reguliavimo dilemas, galima suformuluoti tam tikras gaires dėl etninio nepakantumo prevencijos plėtos internete Lietuvoje.

Daugelyje Europos Sąjungos šalių yra užkirsti keliai neapykantos kurstymui žiniasklaidoje, pats reiškinys geriau atpažįstamas ir griežčiau vertinamas. Tačiau reguliavimas internete sulaukė kiek mažiau dėmesio, nes ne visur saviraiška ir polemika internete yra tokio pobūdžio kaip Lietuvoje: skiriasi internetinių žiniasklaidos priemonių atvirumas komentarams, taip pat dėmesys, skiriamas redagavimui. Lietuva gali drąsiau remtis savo patirtimi, kur laisvi komentarai yra įprastas dalykas.

Nepaisant veikiančios Europos Komisijos remiamos programos „Saugėnis internetas“, Lietuvoje reikia diegti nepriklausomus nepakantumo stebėse-

nos mechanizmus vadovaujantis ne tik savo patirtimi ir teisiniais aktais, bet ir sėkmingomis ES praktikomis. Pavyzdžiui, atsižvelgiant į kitų ES šalių sėkmingą praktiką, Lietuvoje nėra jokių kliūčių aktyviau taikyti „pastebėjimo ir pašalinimo“ principą, kurį Didžiojoje Britanijoje sėkmingai įgyvendina „Interneto stebėjimo fondas“ (IWF).

Internetas gali tapti viešosios erdvės dalimi. Todėl galima siekti, kad internete galiotų tokie patys saviraiškos būdai, principai, apribojimai, kokie galioja ir taikomi viešojoje erdvėje – taip, kaip ji šiandien suprantama (spauda, radijas, televizija, vieši pasisakymai organizuotuose sambūriuose).

Daugeliu atvejų taikant Lietuvos įstatymus nepakantumą skatinančiai informacijai nesklandumų neturėtų kilti. Tačiau kol nėra precedentų, jų taikymas nėra sklandus, pasitaiko vilkinamo atveju, atsakingoms institucijoms ir visuomenei stinga kompetencijos bei pasitikėjimo. Panašu, kad komentarų internete problemą stengiamasi ignoruoti, jos nematyti, į ties įstatymo pažeidimo riba esančius pasisakymus nereaguoti. Galima pritarti požiūriui, jog reguliavimas ir baudimas neturėtų būtų skubotas, tačiau pozityvus veiksmas būtų bent jau aktyvesnių debatų šia tema skatinimas, šitaip atkreipiant dėmesį ne tik į didelį komentarų kiekį ar jų turinį, bet ir į daromą įtaką.

Nors vienas svarbiausių interneto privalumų yra saviraiškos laisvė, tačiau komentarai internete iš saviraiškos laisvės transformuojasi į etninio nepakantumą ir kitokio pobūdžio apraiškas, todėl yra pakankamai pagrindo tuos komentarus pripažinti specifine publikacijų, saviraiškos forma ar žanru ir siekti suformuluoti specialias jų reguliavimo gaires, nepretenduojant apimti kitų žiniasklaidos rūšių problemų.

Internetas pasižymi savita specifika, tad nuolat kyla tiek etinių, tiek teisinių jo reguliavimo problemų. Be to, Lietuvoje maža patirties suvokiant ir vertinant etninio nepakantumą apraiškas, kas papildomai „pristabdo“ savireguliacijos mechanizmo susiformavimą. Svarbu pripažinti faktą, kad kol kas Lietuvoje nepakantumą stebėsenos mechanizmų valstybė nėra suformavusi, o nevyriausybiniam sektoriuje trūksta stiprių savarankišką ir išsamią informacijos analizę galinčių atlikti organizacijų.

Nors Lietuvoje saviraiška internete yra nevaržoma, tačiau pastebima, kad pastaruoju metu pradėta vadovautis niekur neapibrėžtomis taisyklėmis, kurių pagalba, nenustačius aiškių principų, abejotinos praktikos yra redaguojamos ar net šalinamos iš interneto. Todėl tokiu atveju būtų tikslinga įdiegti konkrečias etikos gaires, kurios būtų taikomos visiems internetiniams tinklalapiams.

Teisiniams ir etiniams principams generuoti reikalinga intensyvesnė internetą stebinčių veikėjų komunikacija, todėl būtų prasminga diegti tokią tradicinę priemonę kaip diskusijų forumas, kuris galėtų telktis arba apie (1) Žurnalistų ir leidėjų etikos komisiją (aktyviai įtraukiančia ir moderuojančia

žurnalistų, leidėjų, interneto vartotojų, mažumų atstovų požiūrius), arba apie (2) tiesiogiai stebėseną vykdančią organizaciją, pvz., projektą „Saugus internetas“. Savo ruožtu profesinių gairių sukūrimas, įtraukiant ir moderuojant skirtingų interneto stebėtojų nuomones, galėtų būti papildoma kryptis šio projekto plėtrai.

Tačiau Lietuvos organizacijoms aktualu nepasiriboti tik teisinio reguliavimo priemonių svarstymu, bet taip pat ieškoti ryšių su aktyviai stebėseną vykdančiomis nevyriausybinėmis iniciatyvomis tiek Europoje, tiek Amerikoje, tobulinti saviraiškos internete reguliavimą identifikuojant pačias aktualiausias temas bei atsižvelgiant į Lietuvoje galiojančias teisės aktus ir tarptautinius įsipareigojimus.

Lietuvoje yra įprasta, jog straipsniai, susiję su etniškumu, sulaukia bene daugiausia komentarų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu ne tik sukuria savotišką diskusiją internetinėje erdvėje, bet taip pat didina etninio nepakantumo apraiškas. Sukūrus savarankiškus nepakantumo stebėsenos mechanizmus ir įdiegus konkrečias etikos gaires internetinei erdvei, leidėjams būtų galima sudaryti ramią (aiškiau apibrėžtą) darbo terpę, vartotojams – geresnį leidėjų atsakomybių, teisių ir pareigų supratimą, o visuomenei tai suteiktų aiškumą atpažįstant ir vertinant vieno ar kito pobūdžio informaciją.

LITERATŪRA

- Aleknaitytė K. (2005) „Romų padėtis Lietuvoje prastėja, jų pusėn stoja teisininkai“, DELFI, 2005 03 31 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6369321>]
- Bizer J. (2003) Grundrechte im Netz.Von der freien Meinungsäußerung bis zum Recht auf Eigentum. (Basic rights on the net. From freedom of expression to the right to property) in Schulzki-Haddouti C. *Bürgerrechte im Netz* [http://www.bpb.de/publikationen/UZX6DW,,0,B%FCrgerrechte_im_Netz.html]
- BNS, Lietuvos radijas (2005) „V.Adamkus pritaria pilietybės suteikimui litvakams“, DELFI, 2005 03 15 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6253660>]
- BNS (2005) „Žydų turto sąrašė – prabangūs pastatai“, DELFI, 2005 03 15 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6253026>]
- BNS (2005) „V.Uspaskichas į Rusiją vežasi rusų kalbos vertėją“, DELFI, 2005 03 16 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6267677>]
- BNS, ELTA (2005) „B.Cepovui Lietuva – skandalistų sambūris“, DELFI, 2005 03 24 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6320326>]
- Dahlgren P. (2004) Internet, Public Spheres and Political Communication: Dispersion and deliberation in Jensen K. B. and Hoff J. *Media convergence, Mediated communication and the transformation of the public sphere*, Copenhagen [http://www.modinet.dk/pdf/WorkingPapers/No8_Theme_issue_Media_Convergence,_Mediated_Communication,_and_the_Transformation_of_the_Public_Sphere.PDF]
- Danish Agency for IT and Telecommunication [www.itst.dk]
- Diliūnaitė L. (2005) „Komentariai internete: etninio nepakantumo apraiškos“, DELFI, 2005 03 17 [<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6271278&ndate=17.03.2005>]

- Garbačiauskaitė M. (2005), Internetinė žiniasklaida. Turinys ir panaudojimo galimybės. Radzevičius D. *Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintų laisvų, teisių ir pareigų derinimas naujų technologijų amžiuje*, Vilnius.
- Hoff J. (2003) *E-democracy in Denmark. Black clouds on a blue sky?* [http://www.modinet.dk/pdf/WorkingPapers/No5_E_democracy_in_Denmark_paper.pdf]
- Lipson M. (2004) In the Name of Protecting Freedom of Expression: Rejecting the Wrong Rule for Liability for Internet Content in Möller, C. and Amouroux, A. (eds.) *The Media Freedom Internet Cookbook*, Vienna.
- Matulis A. (2005) Interneto žiniasklaidos teisinis regulavimas. Radzevičius D. *Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintų laisvų, teisių ir pareigų derinimas naujų technologijų amžiuje*, Vilnius.
- Meškauskaitė L. (2005) Žiniasklaidos teisinio reguliavimo spragos. Radzevičius D. *Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintų laisvų, teisių ir pareigų derinimas naujų technologijų amžiuje*, Vilnius.
- Möller C. and Amouroux A. (eds.) (2004) *The Media Freedom Internet Cookbook*, Vienna.
- Madsen G. (2005) *Public perceptions of Jews, Russians and Gypsies in Lithuania. Snapshots from the comments on the Internet*, Vilnius.
- Nas S. (2004) *The Multatuli Project ISP Notice & take down* [<http://www.bof.nl/docs/researchpaperSANE.pdf>]
- Starr S. (2004) Understanding Hate Speech, in: Möller C. and Amouroux A. (eds.) *The Media Freedom Internet Cookbook*, Vienna.

ŠALTINIAI

Lietuvos teisės aktai

- Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymas
[<http://www3.lrs.lt/cgi-bin/preps2?Condition1=107744&Condition2=>]
Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas [http://www.lzs.lt/page.php?page_id=19]

Tarptautiniai teisės aktai

- EU Directive on electronic commerce* [http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/ecommerce/]
Additional protocol to the convention on cybercrime concerning criminalisation of facts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems (2003), Strasbourg. [<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/189.htm>]

Stebėsenos iniciatyvos

- Saugėnis internetas* – interneto svetainė [<http://www.draugiskasinternetas.lt>]
Internet Watch Foundation [<http://www.iwf.org.uk>]
EU programme safer internet plus [http://europa.eu.int/information_society/activities/sip/index_en.htm]
International Network Against Cyber Hate [<http://www.inach.net>]

How do Lithuanians Comment Articles on Ethnic Topics? Insights from Internet Comments

Gunnar Madsen

UNIVERSITY OF COPENHAGEN, DENMARK

SUMMARY. While analysing the comments on internet portals, the author aims at disclosing an invisible public discourse. Along with politics and basketball, ethnic topics are distinct in attracting the attention of commentators. This article is based on a detailed analysis of the comments about ethnic topics on the internet news portal DELFI in March 2005. Even though the specific content of the articles about ethnic topics changed over time, in the period of just one month the same categories and stereotypes could be recognised in the discussions of the commentators. The paper is based on the assumption that an author of a comment translates and reproduces ideas that exist in the social environment. While providing an analysis of the comments on the articles related to Jews and Roma and issues connected with the relations between Russia and Lithuania, the author of the paper maintains that there are few ideas related to ethnic topics. The latter disclose old stereotypes in the comments and provide no reference to social engagement. The second part of the article presents recommendational guidelines concerning the prevention of ethnic intolerance on the internet in Lithuania.